

JAARVERSLAG 2015

Verhuizing en renovatie

Het Leeskabinet wordt verbouwd! Tijdens het afgelopen jaar werkte architect Jef van der Putte zijn ontwerp uit tot een bestek, en werd de renovatie aanbesteed. Vanaf september 2015 is het gebouw van de Universiteitsbibliotheek en van het Leeskabinet overgedragen aan de aannemer (Dura Vermeer). Naar verwachting kunnen publiek en medewerkers het volledig gerenoveerde pand in februari 2017 weer in gebruik nemen.

In de tussentijd kunnen de bezoekers terecht op een tijdelijke locatie in het V-gebouw op de campus. Na een verhuizing van twee weken opende het Leeskabinet op 31 augustus in dit rode houten gebouw de deuren voor het publiek. Bezoekers kunnen hier boeken lenen en inleveren. Er is een bescheiden leeszaal met de aanwinstentafels en met de lopende tijdschriften. Ook de volledige open opstelling van het Leeskabinet is hierheen overgebracht. Het boekenmagazijn daarentegen blijft tijdens de renovatie gehuisvest in de kelder van het renovatiepand. Deze boeken worden op aanvraag eenmaal per dag opgehaald. Het meest kostbare en kwetsbare materiaal van het Leeskabinet, waaronder alle boeken gedrukt vóór 1801, zijn in juli voor de duur van de renovatie overgebracht naar een veilige plek in een van de depots van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag.

Meteen na de openstelling wisten de leden en de medewerkers en studenten van de EUR de weg naar het V-gebouw te vinden.

Collectievorming, collectiegebruik en administratief beheer

Ook in 2015 richtte de aanschaf zich op een brede oriëntatiecollectie met als zwaartepunten kunst, literatuur, cultuur, geschiedenis en maatschappij. De onderlinge kwantitatieve verhouding tussen de verschillende vakgebieden bleef nagenoeg gelijk. Voor een globaal overzicht van de verdeling van de boekaanschaf zie bijlage 2. De nieuwe aanwinsten werden zoveel mogelijk via de aanwinstentafels onder de aandacht van de bezoekers gebracht. In 2015 werden de aanwinstentafels allebei zeven keer vernieuwd.

In totaal werden ca. 3.000 banden aan de collectie toegevoegd. Evenals in 2014 is dit aantal aanzienlijk hoger dan normaal (zie bijlage 2). De extra aanwas betrof de opname van geschenken: in 2015 ruim 1.000 titels. Nog niet verwerkte geschenken werden afgelopen jaar -net als in 2014- in een versneld tempo geselecteerd en verwerkt. In september -bij de start van de renovatie- was het depot in het B-gebouw in dit opzicht geheel gesaneerd. Doubletten en titels die niet in de collectie pasten, werden zo veel mogelijk aan belangstellende leden (via het winkeltje) of aan een antiquariaat verkocht. Voor dit project werd in overleg met de UB extra menskracht ingezet. De gelden van niet ingevulde vacatures waren hiervoor beschikbaar.

Twee nieuwe geschenken uit 2015 verdienen afzonderlijke vermelding. Met enige regelmaat ontvangt het Leeskabinet een schenking in boeken van de Stichting Bevordering Volkskracht en van de J.E. Jurriaanse Stichting. Het betreft titels die de afgelopen jaren verschenen zijn met subsidie van een van beide stichtingen. In 2015 werden hieruit door de bibliothecaris ca. 250 titels voor het Leeskabinet geselecteerd.

Een belangrijke schenking ontving het Leeskabinet als periodieke gift in natura van een Rotterdamse particulier: ruim 120 belangrijke titels voornamelijk op het gebied van de Vlaamse primitieven met enkele toevoegingen op het gebied van keramiek.

Ondanks de verhuizing is het gebruik van de collectie min of meer gelijk gebleven. Het aantal uitleningen bedroeg 99,8 % van het aantal in 2014. Dit constante gebruik is opmerkelijk in vergelijking tot de sterk dalende gebruikscijfers van (papieren) materiaal bij andere bibliotheken. Aangetekend moet hierbij worden dat het Leeskabinet nog geen digitale collectie bevat.

Bijna de helft van het aantal uitleningen (40%) vond plaats aan medewerkers en aan studenten van de Erasmus Universiteit. Ook het afgelopen jaar leenden de studenten iets meer boeken bij het Leeskabinet dan de medewerkers van de EUR.

De herinrichting van het magazijn na de renovatie werd in 2015 administratief voorbereid. In 2016 zullen in de depots van de Universiteitsbibliotheek diverse verschuivingen plaatsvinden. Ook de collectie van het Leeskabinet zal dan worden verplaatst. De collectie van het Leeskabinet zal daarbij efficiënter op formaat worden geplaatst, om daardoor het magazijnbeheer in de toekomst te vergemakkelijken.

In samenwerking met de Universiteitsbibliotheek werd gestart met een project Self Service Library. Na de inhuizing in het gerenoveerde pand zullen de boeken van de UB en van het Leeskabinet door de bezoekers op een eenvoudige manier zonder tussenkomst van bibliotheekpersoneel geleend en ingeleverd kunnen worden. Tijdens het verslagjaar werd de basis gelegd voor een Programma van Eisen. In 2016 zal een systeem worden geselecteerd en zullen de benodigde administratieve voorbereidingen worden uitgevoerd.

Lezingen en activiteiten

Het lezingenprogramma van het leeskabinet werd goed bezocht. In totaal ca. 640 bezoekers woonden de zes lezingen bij. Samenwerkingspartners waren Poetry International (interview Marian Plug), Erasmus SG (interview met Jules Deelder en Elfie Tromp) en Oosterboekhandel Amesz (lezing Mathys). In de regel werd de boekverkoop bij de lezingen verzorgd door Boekhandel v/h Van Gennep.

De eerste activiteit van 2015 vond plaats op 10 februari in de Senaatszaal. Bas Kwakman (directeur Poetry International) interviewde de kunstenares Marian Plug. Onder de titel *Bewaar deze brieven als je eigen tekeningen* verscheen eind 2014 een deel in de serie Privé-Domein. Hierin is de briefwisseling uitgegeven die in de loop van vele decennia tot stand kwam tussen haar en August Willemsen. Bas Kwakman sprak met Marian Plug over Willemsen: de ‘homme de lettres’, de literair vertaler van Portugese en Braziliaanse schrijvers en de grote kenner van Fernando Pessoa. Het werd een gedenkwaardig interview, omdat Marian Plug graag de regie over de avond behield. Er waren 68 bezoekers. De tweede activiteit werd georganiseerd in het kader van de Boekenweek. Berrie Vugts (coördinator Front Office van het Leeskabinet) interviewde twee Rotterdamse auteurs: Jules Deelder en Elfie Tromp. Onder de titel *De poëzie van Rotterdam* bespraken zij de relatie tussen de stad Rotterdam en hun werk. Als achtergrond werden beelden vertoond van de tentoonstelling ‘*Rotterdam in the Picture*’ in het Fotomuseum. Dit zeer geanimeerde gesprek werd bijgewoond door 139 bezoekers: leden van het Leeskabinet en medewerkers en studenten van de EUR.

Op 21 april vond de jaarvergadering plaats. Aansluitend werd Annejet van der Zijl geïnterviewd door Berrie Vugts. Van haar biografieën werden vooral de werken over Annie M.G. Schmidt en over prins Bernhard uitvoerig besproken. Er waren 109 bezoekers.

Tijdens de laatste lezing voor de zomer sprak de Vlaamse literatuurcriticus Kathy Mathys voor 69 bezoekers over haar recente boek: *Smaak: een bitterzoete verkenning*.

Na de zomer vonden twee activiteiten plaats. Op 15 oktober sprak Ariëtte Dekker over haar biografie *Anton Krölller (1862-1941): leven op krediet*. De lezing trok 126 bezoekers. Na afloop konden de aanwezigen tijdens de borrel kennismaken met de tijdelijke huisvesting in het V-gebouw.

Op zondag 15 november was het Leeskabinet te gast bij het Ro Theater. Jan Brokken werd geïnterviewd door ons bestuurslid Maria Heiden over zijn net verschenen boek *De Kozakkentuin*. Ook deze lezing werd door een groot aantal leden en belangstellenden bezocht (127 bezoekers).

Dit jaar vond vooral als gevolg van de verhuisdrukte geen leden-excursie plaats.

Hoofdkommissie en bestuurlijke aangelegenheden

De samenstelling en de taakverdeling binnen de Hoofdkommissie bleven ongewijzigd. De commissie vergaderde twee keer met de bibliothecaris. Daarnaast voerde de bibliothecaris diverse malen overleg met de voorzitter en de penningmeester over financiële en personele zaken. Met het bestuurslid Maria Heiden werd enkele malen afzonderlijk overlegd over het lezingenprogramma.

De bibliothecaris van het Leeskabinet participeert in het management team van de Universiteitsbibliotheek. De samenwerking met de bibliothecaris van de Erasmus Universiteit (dr. M. van Otegem) verliep uitstekend. Regelmatig houden zij elkaar op de hoogte van lopende zaken. De bibliothecaris van het Leeskabinet en de coördinator front-office participeerden in diverse overleggroepen en werkgroepen rondom de renovatie van het bibliotheekgebouw en rondom de verhuizing naar de tijdelijke huisvesting.

Leden en PR

Het ledenaantal nam in 2015 iets af en bedroeg op 31-12-2015: 1.297 (tegen 1.338 op 31-12-2014). Aandacht voor ledenwerving is noodzakelijk. De ervaring leert dat ledenaanwas voor een groot gedeelte gebaseerd is op mond op mond reclame: leden werven leden.

In dit kader zal ook de communicatie met de leden worden verbeterd, o.a. door in de loop van 2016 gebruik te gaan maken van een periodieke (digitale) nieuwsbrief.

Financiën

Als bijlage 3 is de staat van baten en lasten opgenomen over 2015. Een uitgebreide jaarrekening is op verzoek beschikbaar. Het negatief saldo 2015 bedroeg € 8.007. Het negatief saldo is ten laste gebracht van de post Reserve exploitatievoorziening, die daarmee uitkomt op: € 25.425. In overleg met de kascommissie is met ingang van 2011 het kapitaal vastgesteld op € 250.000.

Het koersverschil 2015 was evenals in het boekjaar 2014 positief en bedroeg € 12.584 en is ten bate gebracht van de post Reserve koersverschillen die daarmee uitkomt op: € 99.819.

In 2014 zijn de standaard exploitatiekosten in lijn met de kosten van 2014. Wel is de besteding bij boeken en tijdschriften ca. € 2.700 lager. De besteding aan tijdschriften is teruggelopen door sanering van tijdschriften die niet meer gelezen werden of die ook digitaal (gratis) bereikbaar zijn. Ook werden door de uitgevers enkele tijdschrifttitels beëin-

digd. Een deel van de aanschaf (Grenzeloos Lezen) komt niet ten laste van de standaard exploitatie, maar wordt bekostigd uit een reservering voor dit doel.

Personeel

In het vaste personeelsbestand vonden geen wijzigingen plaats. Wel werd het team in 2015 versterkt door Elsbeth van der Ploeg die op projectbasis een belangrijke bijdrage leverde aan het Project magazijn op orde.

Onze oud-medewerkster Margriet van Duin-Zijlstra versterkt sinds 2015 het team als vrijwilliger. Zij catalogiseert oud en bijzonder materiaal.

Door de grote inzet van alle personeelsleden kon het Leeskabinet in 2015 de standaard dienstverlening goed op peil houden maar tevens ook volop werken aan projecten rondom renovatie en verhuizing.

Pierre N.G. Pesch (bibliothecaris)

Bijlage 1 : Hoofdcommissie, commissarissen, kascommissie en personeel

Hoofdcommissie

Mr. H.E.M. Vrolijk, voorzitter (tot 2017)
 Mr. J. de Muinck Keizer, penningmeester/secretaris (tot 2016)
 Prof. dr. C.W.A.M. van Paridon (tot 2017)
 Dr. T.R. Barnard (tot 2017)
 Mevr. M. W. Heiden (tot 2016)
 Mevr. dr. C.B.M. Thoen (tot 2017)

Commissarissen

Prof. dr. E.H. Cossee	Mevr. mr. H.C. ter Kuile-van der Hoeven
Mevr. drs. A.M.L.R. Djajasoebata	Prof. dr. W.M. Lammerts van Bueren
Drs. J.H. van Dorp	Mevr. D.X. Lansdaal-Schuit
Mevr. mr. A. Dupain	Mevr. drs. J. de Man
Mevr. mr. E.M. van der Dussen	Dr. R.L. Schuurisma
Mr. J.J.H. Gerritzen	Dr. P.E.L.J. Soetaert
Mevr. dr. H.J.C. van Herwaarden-Rijlaarsdam	Dr. J. Spoelder
J.D. Hillen	Mr. G.C. van den Steenhoven
Mr. M. Hooykaas	Drs. M. van der Velden
Mr. J.D. de Jong	

Kascommissie

Mevr. mr. M. Gerritzen en drs. A.B. Westra

Personeel

Drs. P.N.G. (Pierre) Pesch, bibliothecaris	drs. E. (Elsbeth) van der Ploeg (projectbasis)
Drs. E.M. (Elsa) Valente, coördinator back-office	J.J. (Jeannette) Ruytenberg-Paul
Dr. A.J. (Berrie) Vugts, coördinator front-office	
M.A.R. (Anette) Barreto-Rodrigues Pereira	M.A. (Margriet) van Duin-Zijlstra (vrijwilliger)
T. (Trudi) Jansse	J. (Jeroen) Klapwijk (vrijwilliger)
A. (Arie) Kers	Dr. T. (Tela) Pamir (vrijwilliger)

Bijlage 2: Kwantitatieve gegevens 2013 tot en met 2015

Verdeling boekaanschaf (in banden)	2013	2014	2015
<i>geschiedenis</i>	17%	15%	17%
<i>godsdienst, wijsbegeerte, ethiek</i>	6%	6%	6%
<i>kunst en kunstgeschiedenis</i>	12%	9%	11%
<i>taal- en letterkunde</i>	46%	57%	48%
<i>(hierbij literatuurgesch. enz.</i>	(11%)	(7%)	(9%)
<i>en hierbij Grenzeloos lezen</i>	-	(16%)	(9%)
<i>sociale wetenschappen / maatschappij</i>	8%	7%	8%
<i>overige vakgebieden</i>	11%	6%	10%
Aanwinsten (in banden)	1.908	2.747	3.061
Totale collectie (in banden per 31-12)	264.282	ca. 267.700	ca. 270.500

Het is niet mogelijk om het aantal banden exact weer te geven. In het totaal is vanaf 2014 ook meegenomen een schatting van niet vervangen vermiste, dubbele of afgestoten (slechte) exemplaren.

Aantal leden (per 31-12)

<i>Individuele leden</i>	403	398	373
<i>Huisgenoten-leden</i>	720	658	636
<i>Overigen (collectief en studenten niet EUR)</i>	107	184	177
<i>Kennismakingslidmaatschappen</i>	83	98	111
	1.313	1.338	1.297

Aantal uitgeleende boeken (incl. verlengingen en inzages)

	22.523	22.013	21.828
<i>getal 2014 gecorrigeerd; in vorig verslag abusievelijk vermeld 23.354.</i>			
<i>aantal 2015 t.o.v. 2014: 99,2%.</i>			
<i>aantal 2015 t.o.v. 2013: 97%</i>			

Bijlage 3: Staat van baten en lasten

	2013	2014	2015
Lasten			
Boeken en periodieken	39.463	38.091	36.861
Algemene kosten	<u>14.330</u>	<u>10.953</u>	<u>10.662</u>
Totaal	53.793	49.044	47.523
<i>De aanschaf boeken en periodieken is excl. € 2.934 in het kader van Grenzeloos Lezen)</i>			
Baten			
Contributies	29.690	28.771	27.020
Interest bank/giro	700	792	713
Baten op effecten/winstdeling	11.842	15.267	9.813
Overige inkomsten	753	1.734	1.970
Negatief saldo	<u>10.808</u>	<u>2.480</u>	<u>8.007</u>
Totaal baten en saldo	53.793	49.044	47.523

Toelichting 2015*Lasten*

- 'Boeken en periodieken': boeken € 26.521 (en incl. Grenzeloos Lezen: 29.455) en periodieken € 10.340

- 'Algemene kosten':

<i>lezingen</i>	€ 3.687
<i>bankkosten en niet terugontvangen dividend</i>	€ 2.957
<i>diverse kosten</i>	€ 2.530
<i>administratie / bestuurskosten</i>	€ 533
<i>projecten</i>	€ 955

Baten

- Voor het project Grenzeloos Lezen was eind 2015 een bestemmingsreserve beschikbaar van (€ 25.441). Naar verwachting wordt deze met ca. € 3.500 per jaar afgebouwd. In 2017 wordt deze reserve extra aangewend voor een manifestatie Grenzeloos Lezen als openingsactiviteit van het gerenoveerde gebouw.

- 'Negatief saldo'. Met ingang van 1-1-2011 is het kapitaal vastgesteld op € 250.000. Resteert bovendien per 1-1-2015: € 33.432 als 'Reserve exploitatievoorziening': hiervan is afgeboekt het exploitatietekort 2015 (€ 8.007). Het koersverschil aandelen 2015 (€ 12.584) is bijgeboekt bij de 'Reserve koersverschillen'. Het saldo hiervan ultimo 2015 bedroeg: € .99.819

Bijlage 4: Schenkerslijst 2015

Personen: Mevr. drs. C. Boele, mr. dr. C.P. Briët, mevr. mr. A.R.G. van Dijk-Barkmeijer, mevr. M.A. van Duin-Zijlstra, mevr. C. Heilbron-Werker, mr. J. de Muinck Keizer, mevr. L.M. Kearney, mr. J.J. van Oostendorp, mr. M. G. van Ravesteyn, mr. J.P. van Soest, mr. H.E.M. Vrolijk.

Instellingen en bedrijven (voor zover niet anders vermeld: te Rotterdam): Bataafsch Genootschap, Centrum Beeldende Kunst, College van Bestuur van de Erasmus Universiteit Rotterdam, Damesleesmuseum (Den Haag), Departement Rotterdam der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, Embassy of the Republic of Turkey (Den Haag), Erasmus Alumni Vereniging, Erasmus School of Law, Erasmus Universiteit Rotterdam, Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Erasmus Universiteit Rotterdam, Groene Amsterdammer (Amsterdam), Havenbedrijf Rotterdam, Historisch Genootschap De Maze, Hogeschool voor Muziek en Dans/Codarts, International Institute for Asian Studies (IIAS) (Leiden), International Institute of Social History (Amsterdam), J.E. Jurriaanse Stichting, De Nederlandsche Bank (Amsterdam), Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed (Utrecht), Nederlandse Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling (NCDO) (Amsterdam), Nippon Foundation (Japan), NT Publishers, Premsela (Amsterdam), Protestantse (wijk)gemeente Rotterdam-Kralingen, Rotterdam Partners, Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, Rotterdamse Schaakbond, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (Amersfoort), Saudi Aramco (Saoedi-Arabië), Soka Gakkai International Office (Japan), Stad en Bedrijf: historisch onderzoeksbureau, Stichting Bevordering van Volkskracht, Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij (SOMA) (Brussel), Theosofische Vereniging in Nederland (Amsterdam), Tijdschrift 'Terras' (Amsterdam), Universiteitsbibliotheek van de Erasmus Universiteit Rotterdam, Universiteitsbibliotheek Rijksuniversiteit Groningen, Vereniging van Vrijzinnig Hervormden Rotterdam.